

Vet, rond, bont en o zo grappig!

Tekst: Reinout Burgers
Foto's: Hans Menop

Kunekune varkentjes in Twente

Biggetjes zijn altijd leuk, maar de aanhankelijke Kunekune biggen uit Nieuw-Zeeland zijn helemaal grappig. Ze rennen, snuffelen, knuffelen, krioelen, sabbelen, knabbelen, knorren, springen, spartelen, dartelen en alles wat nog meer ondeugend en vrolijk is. Erik en Gré Holsappel uit het Twentse Lattrop hebben er een heel stel op het erf lopen. Het is een feest om naar hun dieren te kijken: "Wie wordt er nu niet verliefd op die prachtige beestjes?"

Met een voerschip vol lekkernijen uit de boomgaard roept Erik Holsappels de Kunekunes. Eén voor één komen ze, een beetje onbehouden, de stal uit gesjeesd. Pebbels struikelt over haar eigen pootjes, Ties botst in volle vaart tegen zijn zusje Pröpske op en Knoer – met één blind oog – scheurt helemaal de verkeerde kant op. Voor de Twentenaar het sein om op zijn fluitje te blazen. Knoer stopt, kijkt om en stuift twee keer zo hard de goede kant op.

Vrolijke polonaise

Het is een koddig gezicht. Een varkenspolonaise slingert door het Twentse weiland. Erik voorop, dan moeder de zeug Femke en daarachter trippelen negen bonte biggen. Twee andere varkens, Babs en Boris, sluiten aan. Ze zijn door het lawaai wakker geworden. Voor vreten komen ze altijd het hok uit. Aan het hek kijkt Gré met veel genoeg toe. Dit zijn geen gewone varkens en biggetjes meer; dit is hun familie en met z'n allen leven ze in

harmonie op de 'heerlyckhydt' Zwijnenborgh in Lattrop. Iedere big en varken heeft een naam, waar ze ook naar luisteren. Tenminste als de biggetjes daar zin in hebben, want er zijn ook belangrijker zaken zoals wroeten, spelen in de modder of achter de schapen aanjagen. Of gewoon lekker modderpoelen. Het is voor de beide Twentenaren niet moeilijk om het juiste varken of big te onderscheiden. Kunekune varkens zijn allemaal anders gekleurd. Van zwart met bruine of witte dotjes of bruin met zwarte dotjes. Bovendien zijn ze verschillend gebouwd en kijkt het ene biggetjes net iets brutaler of liever dan de andere. "Het zijn net mensen", vinden beide eigenaren.

Varkensparadijs

Erik gooit de inhoud van de voerschip op het gras en de biggen stuiven erop af. Allemaal 'smekken' ze in opperste tevredenheid van het feestmaal. De krulstaartjes zwaaien heen en weer. Als de laatste appels, peren en wortels zijn verorberd, nemen zeug Femke en een paar van haar biggen nog een modderbad. Het leven op Zwijnenborgh is kennelijk een echt varkensparadijs. "Prachtig", lacht Erik. "We genieten hier elke dag van. Er is er altijd wel eentje die tegen me schreeuwt, praat of mij met enthousiasme begroet."

"Ze zijn zo mooi", haakt Gré in. "Ze zijn heel lief en sociaal." De hele dag lopen de varkentjes in de wei met hun snuiten in de grond te zoeken naar mals gras. Soms laat Gré ze een uurtje los in de boomgaard om het gevallen fruit op te vreten. Als hondjes lopen ze achter haar aan.

Nu en dan gaan Erik en Gré bij de dieren liggen. "Dan aaien, kriebelen en krabbelen we ze. Dat vinden ze ongelooflijk fijn. Dat hoor je aan allerlei geluidjes. Ze worden er rustig van. Het lijkt net alsof ze dan onder hypnose raken." Om te laten zien dat haar baasjes de waarheid vertellen, komt Pebbels aangesnuffeld. Ze is de 'durfal'. Zachtjes bijt ze in Eriks hand en haar kopje schuurt langs zijn broekspijp. Als Erik haar met de andere hand kriebelt, knort Pebbels verrukt. Als een hondje gaat ze op haar rug liggen. Ogen dicht en genieten maar.

Boris de borg

Het Twentse paar heeft de Kunekune varkentjes nog niet zo heel lang. Begin dit jaar kochten ze borg Boris. Een borg is een gecastreerde beer. Zijn karakter beviel zo goed dat er al snel drie zeugjes bij kwamen, die voor nog meer Kunekunes moeten

Appels, peren, wortels. Kunnekunes lusten vrijwel alles..

zorgen. Bij Lotje is dat vandaag het geval. Ze ligt in de stal met stro op de vloer en speciale buizen die straks de biggetjes beschermen tegen het per ongeluk doodrukken door de zeug. De lamp die de biggen verwarmt, brandt al. In de woonkamer staat de computer aan met videobeelden uit de kraamstal. Erik en Gré kunnen zo elk moment zien hoe het Lotje vergaat. Telkens als ze naar hun varkens kijken, weten de twee dat ze de juiste keuze hebben gemaakt. "We zijn altijd al gek van varkens geweest", vertelt Gré. 'Een boerderijtje op het platteland met varkens' was hun droom. Die werd werkelijkheid, toen ze vanuit de stad naar Lattrop verhuisden. Aanvankelijk gingen ze op zoek naar het Göttinger minivarken. De boer had ook Kunekunes. Die zijn een slag groter. Het was liefde op het eerste gezicht. Het zijn varkens die van gezelschap houden. Daardoor zijn ze zo populair. Erik vertelt verder: "De boer liet ons het veld van de Göttinger zien. Dat was totaal omgewoeld, één zwarte modderbende. Het weiland van de Kunekunes zag er nog groen uit. Kunekunes wroeten niet. Ze vreten gras. Het zijn de enige grazende varkens. Natuurlijk hebben ze net als alle varkens graag een modderpoel, vooral in de zomer, maar ze wroeten niet het hele veld om."

Verkoop biggen

De kersverse varkenshouders hebben zich inmiddels aangeslo-

ten bij de Kunekune Vereniging Nederland. Die zorgt ervoor dat het ras zuiver blijft en er geen inteelt plaats vindt. Ze fokken daarom alleen met stamboekberen. De verkoop van biggen moet ervoor zorgen dat de hobby betaalbaar blijft, want de dieren kosten aardig wat geld aan voer- en dierenartskosten. Bij het fokken is het van belang om dat te doen met jeugdige dieren. Rond het eerste jaar kunnen ze bij de beer. Daar gaan ze naar toe om gedekt te worden. Het ras staat erom bekend dat het steeds moeilijker wordt om de zeugen op latere leeftijd dragend te krijgen. Het echtpaar ziet zichzelf niet als broodfokkers. Ze vinden dat hun varkens in alle rust moeten kunnen leven. Zoals ze het ook belangrijk vinden dat alle dieren op hun boerderij met elkaar in harmonie leven.

De negen biggen van Femke moeten eigenlijk weg, maar Erik en Gré zien het vertrek met lede ogen aan. Eigenlijk willen ze alle biggen houden, maar dat kan niet, want de volgende toom komt eraan. Dan raakt het op Zwijnenborgh wel erg vol. "Op het moment dat je biggen namen geeft, gaat het verkeerd. Dan leer je de persoonlijkheid kennen en raak je verknocht aan de beestjes", weet het stel inmiddels. "Natuurlijk beseffen we dat ze uiteindelijk moeten vanwege de ruimte en het geld, maar voorlopig genieten we toch nog maar eventjes van ze."

Nieuw-Zeeland en Maori's

Kunekune varkens komen uit Nieuw-Zeeland. Hun naam wordt uitgesproken als 'koeniekoenie'. Dat staat voor 'vet en rond' in de taal van de Maori's. Nieuw-Zeeland kent zelf geen inheemse varkens. Walvisvaarders lieten de varkens op verlaten kusteilanden achter als voedselvoorraad voor hun volgende tochten. Maori's ontfermden zich over een aantal achterblijvers en ze gaven de varkens ook hun naam. In de jaren zeventig waren de Kunekunes zo goed als uitgestorven. Twee Nieuw-Zeelanders begonnen met een beperkt aantal varkens te fokken. Ze zetten een stamboek op. Inmiddels is er een grote vraag naar Kunekune varkens. Met name Engeland is een belangrijk fokkerijland geworden. In Nederland werden de eerste varkens in 1997 geïmporteerd.

Kwastjes onder de kin

Het lijkt alsof de varkens zo uit een Walt Disney-stripboek zijn gestapt. Kunekunes worden tussen de 60 en 76 cm hoog. Ze kunnen tussen de 55 en 95 kg wegen. (Een Nederlands varken haalt gemakkelijk de 100 kg, red.) Het hele lichaam is met haren begroeid. Dit kan gaan van kort en strak naar lang en gekruld. De varkens zijn zeer verschillend gekleurd: crèmekleur, gember, bruin, zwart en gevlekt. Ze hebben een medium tot korte snuit en zowel punt- als flaporen. Kunekunes hebben korte poten en een kort rond lijf. Het meest ongewone van de meeste Kunekune varkens is dat er vaak een paar kwastjes onder hun kin zitten. Deze kwastjes heten piri's in de taal van de Maori's. Ze hebben overigens geen functie.